

Debrecenből

Pulóverek Amerikába

A legújabb divatirányzatoknak megfelelő, színes, akril fonalból kötött női sportpulóvereket szállít az idén az amerikai piacra a Debreceni Kötöttáru-gyár. Ez a tétel a huszonötmillió forintos tőkés exportjuk 80 százalékát adja, a többi holland, NSZK-beli és finn partnerek között oszlik meg. Ez utóbbi piacokra magas gyapjútartalmú fonalból készült sportos férfi és női divatpulóvereket szállítanak.

A belföldi megrendelőknek 500 ezer felnőtt- és gyermekpulóver készül Debrecenben. Ezek is divatosabbak a korábbi évek gyártmányainál.

Átlagon felüli eredményekért

„Élenjáró magasabb egység” kitüntetés átadása

A Magyar Néphadseregben az elmúlt napokban került sor a szocialista versenymozgalom eredményeinek értékelésére, és a legjobbakat megillető különböző elismerések átadására. Czinege Lajos hadseregtábornok honvédelmi miniszter szerdán, tegnap katonai ünnepségen, Zalaegerszegen nyújtotta át egy gépesített lövész magasabb egységnek az „Élenjáró” kitüntető címről szóló oklevelet és zászlót. Ezt a címet a magasabb egység katonái hosszú időn át tanúsított fegyelművel, céltudatos munkájukkal, helytállással, a politikai és katonai kiképzésben elért átlagon felüli eredményeikkel érdemelték ki. Az ünnepségen csapat-

zászlókkal felsorakoztak a magasabb egység alárendelt csapatait képviselő parancsnokok és sorkatonák, köztük azok akik a napokban tértek vissza a Csehszlovákiában lezajlott Barátság '84 közös hadgyakorlatról. Az elismeréseket Borsits László vezérőrnagy, a magasabb egység parancsnoka vette át. Az „Élenjáró” cím átadási ünnepségen jelen volt Nyikolaj Szilcsenko vezérezredes, a Varsói Szerződés tagállamai egyesített fegyveres erői főparancsnokának magyarországi képviselője valamint a megye és a helyőrség párt, állami és mozgalmi szerveinek, a társfegyveres testületeknek és a csapatzászlókat adományozott üzemeknek a képviselői.

Kis gazdaság, kis gép

Talán javul az ellátás

Zsombón egy gázipalack töltővel harminchat óráig működik a percnként háromszázhatvan liter vizet nyomó szivattyú. Amikor hallották, hogy talán autót is lehet így hajtani, azonnal kipróbálták szivattyúra. Van a háznál teherautó, kistraktor, motoros kapa, saját büttykölésű permetező, billenős pótkocsi a traktorhoz, hogy a trágyát könnyebb legyen szétszórni. Házi gyártmányú hűtőkamra is van, száz mázsa gyönyörű almával. Ilyen lenne a modern kisgazdaság, ha közben el nem nevetnének magukat. A motoros kapát is meg kellett büttykölni, hogy másfél méter szélességben saraboljon, a kistraktor után hajdani lóvalhúzatós dupla ekékötnek, hogy szántani is lehessen vele, és oldalozó rotatórt is szerkesztettek, hogy a fák alját is művelhessék. A másik tanyában ott a gyári daráló, de nem használják. Csinaltattak inkább másikat, szintén házilag. Itt nem traktorral vontatják az ekét, hanem csörlővel, gyárat csak a drótkötél látott. A harmadik tanyában még több a gép. Azért, mert gépiparit végzett a gyerek, és más-ként nem maradna itthon.

1.

Buda Gábor minisztériumi osztályvezetőt hívta meg előadónak a Wesselényi iskolában működő kertbarátkör, de előadás előtt sorban megmutatták, mivel kénytelenek dolgozni. Sokáig kizárólag a nagy gépekben bíztak a mezőgazdaság. Falaknak kellett leomlani, amíg a kistermelésben rejlt nagy lehetőségeket is észrevették, egyre-másra árulni kezdték tehát a kisgépeket. Ez a folyamat még tart, de az ittenként szerint meglehetősen sajátos, inkább a hobbikeretek szükségletét igyekszik kielégíteni az állam, nagy devizabefektetéssel. Azok a homoki kisgazdaságok viszont, amelyek a két kategória között szép számmal vannak, és nagy értéket termelnek megbízható színvonalon, külföldön is értékesíthető minőségben, alig-alig kaphatnak megfelelő gépeket. Az egyik főszovaló szavaiból idézek: a mostani adópolitika azt a célt szolgálja, hogy bátran termeljünk, mert van értelme. Ha ez az adózási rendszer megmarad, a kedvünk is megmarad hozzá, de gépre mindenképpen szükségünk van. Két órán át sorolták a termelők, hogy mi kellene, és mi nincsen. Háztáji kocsinak — közönségesen csotrogánynak — nevezik azt a járművet, amelyben a lovat motorbicikli motorja pótol-

ja. Az egyiknek eltörtött a berugója, és sebességváltót se lehet kapni hozzá. A magyarázat egyszerű: időközben korszerűsítette portékáit a gyár, ennél fogva valamilyen büttyök egy kicsit arrébb került az új berugón. Ellenpélda: ugyanakkor vette az illető motoros japán permetezőjét is, és semmi baj nincsen. A japánok abban látnak nagy üzletet, hogy tíz év múlva is ugyanazokból az alkatrészekből rakják össze legkülönbözőbb szerkezeteket. Apró büttyök miatt vagyunk kénytelenek eldobni egyébként nagyon jó hazai gépeinket, mintha mi lennénk a világ leggazdagabb országai.

2.

Az előadó már az első percekben bebizonyította, hogy jártas a témában, szakzerű feleleteket adott tehát. Az egyik magyarázat a speciális gépek hiányára, hogy pénzügyükben vagyunk, a másik viszont az, hogy a kereskedelem nem is nagyon igyekszik fölteni; a tényleges szükségletet. Egyszer kellene kinálta helyzetbe hozni a kereskedelmet, föltehetően azonnal kísérletet tenni a hazai piac áttekintésére. Gyárthatnánk mi magunk is közepes teljesítményű gépeket, de többnyire nem éri meg a motorral bajlódunk. Állítólag évi százezer darab alatt nem gazdaságos a kis-motorok gyártása. Az az amerikai cég, amelytől a kertj kapa motorját vesszük, napi tízezeret szed le a futószalagról. Keressük a kooperációs lehetőségeket, néhány gép ügyében már a szomszédos országok is bogozzák az együttműködés szálait. Sajnálhatjuk, hogy megszűnt nálunk a motorkerékgyártás, és kislejtettük gépeit, más üzemeknek most előlrol kell kezdeniük a kis-gépeket való motorok gyártását. Biztos ígérlet nem hangozhatott el, de több utalás is történt arra, hogy az idej ellátás várhatóan sokszorosán meghaladja az előző éveket. Arról persze még mindig le kell tennünk, hogy minden igényt ki tudunk akár hazai, akár kooperációban gyártott, illetve külföldről behozott gépekkel elégíteni, noha mindenki tudja, hogy a jó géppel lényegesen többet lehet termelni.

Régi panasz: annyi a rendelés, hogy követni se tudjuk a változásokat. Elhangzott, jogi akadály van nincsen már, hogy a termelőszövetkezetek kislejtett nagy gépeit kistermelők vegyék meg, üzemben tartásukhoz azonban szakcsoportokat kell szervezni. Nincs tehát szük-

ség rá, hogy eladás előtt földarabolják, megvásárlás után pedig újra összerakják például a traktorokat. Válatlanul gond azonban, mondták az érdekelt termelők, hogy az előbb említett csotrogányokkal mindössze öt mázsa terhet vihetnek, noha többet is bír a gép. Ha ugyanarra eredetileg is felszerelik a permetezőt, és főlétes koloncként állandóan csipelik, tíz mázsát is rakhatnak rá. Heti egy alkalommal veszik át például az exportra szánt almát. Aki tizenöt mázsát egyszerre szállítani tudna, három hét három napját kénytelen sorban állással eltölteni. Lehet, hogy olyan fontolva megengedésről van itt is szó, mint a kisteherautók esetében volt.

3.

Az illetékesek figyelmébe úgy ajánljuk ezt a gondot, hogy a maximális biztonság elvét semmiképpen ne adják föl, de a főlétes megkövettségek súlyos károkat okoznak. A termelőknek is, az országnak is az érdeke, hogy a lehető legkisebb befektetéssel a lehető legtöbb teremhessen. A korábbi fékek indokolatlan működése gazdasági hátrány.

Horváth Dezső

Csehszlovák szívátültetés

Prágában most jelentették be, hogy két héttel ezelőtt sikeres szívátültetést hajtottak végre Csehszlovákiában. Az ország első újszivese — gyógyulóban van, és felkelhetett ágyából.

A 44 éves beteg szív működési elégtelenségét gyógyszeresen, vagy más sebészeti megoldással nem tudták gyógyítani. A Prágai Klinikai és Kísérleti Orvostudományi Intézetben január 31-én ültették be szervezetebe az új szívet. Gyógyulásában azóta semmilyen jelentősebb kedvezőtlen fejlemény nem következett be.

A műtétet — sok éves előkészítés után — az intézet

Elismerés Kurucz Imrének

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Kurucz Imrének, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat főtitkáranak kiemelkedő közéleti tevékenysége elismeréseként, nvugállományba vonulása alkalmából a Munka Vörös Zászló Érdemrendje kitüntetését adományozta.

Fúrótornyok — hómezőben (1.)

„Fúróslegény vígan(?) éli a világát...”

A kíváncsiság a hatvanas évek elején-közepén kétféle fúrótornyhoz vitt közel. Egy tavaszon, házunktól vagy négyszáz méterre óriási berendezés dübörögött. Körülötte nagyobb-nagyvob teherautók „szántották” az agyagot, és ha elakadtak a sárban, lánctalpas traktorok vonszolták ki őket a köves útig. Mi, gyerekek a sáron gyakran átkeltünk, de a torony közvetlen közelébe sohasem mentünk. Annyam legjobban az iszapos gödörtől féltett, lelki szemeivel sokszor látott abban elmerülni. Egy napon aztán elköltöztek a fúrósok. Vártuk, hogy a betonlapra majd „himbát” szerelnek. Hiába, az a kút meddő volt.

A másik berendezés egy reggel a foci pályánk közepére telepedett. „Nviszlet” tornyocská volt, egy teherautóra felszerelve. Néhány napig mélyítették a lyukat, aztán robbanóanyagot engedtek le. Mindenki hátrébb húzódott. Lentről morajlás hallatszott. Viz és iszap lövellt ki a lyukból. A mélyből jött anyagból rekeszbe mintákat szedtek. A mélyebb rétegek felé nyitott rés ottmaradt temetetlenül, kicsit titokzatosan. Vigyáztuk, hátha visszajönnek egyszer a gazdái. Különleges alkalmakkor engedünk bele egy-egy földrögöt, de mert ilven alkalom sok volt és mi is sokan voltunk, egyszer csak megtelt a lyuk...

Abban az időben, amikor az „előbbi” emlékek származnak, különleges dolog volt „fúrósok” közé tartozni. A tornyok emberének az átlagnál vastagabb volt a pénztárcája. Akkoriban fedezték fel a szegedi szénhidrogénmezőt. A föld mélyében sejtett gazdagság az ország jövőjének fontos embereivé tette az olajkutatókat. A sajtóban a himnikus hang már többször szólt az ő munkájuk nehézségéről, mint a szénbányászokéről.

— Mi maradt mára a szakma rangjából?

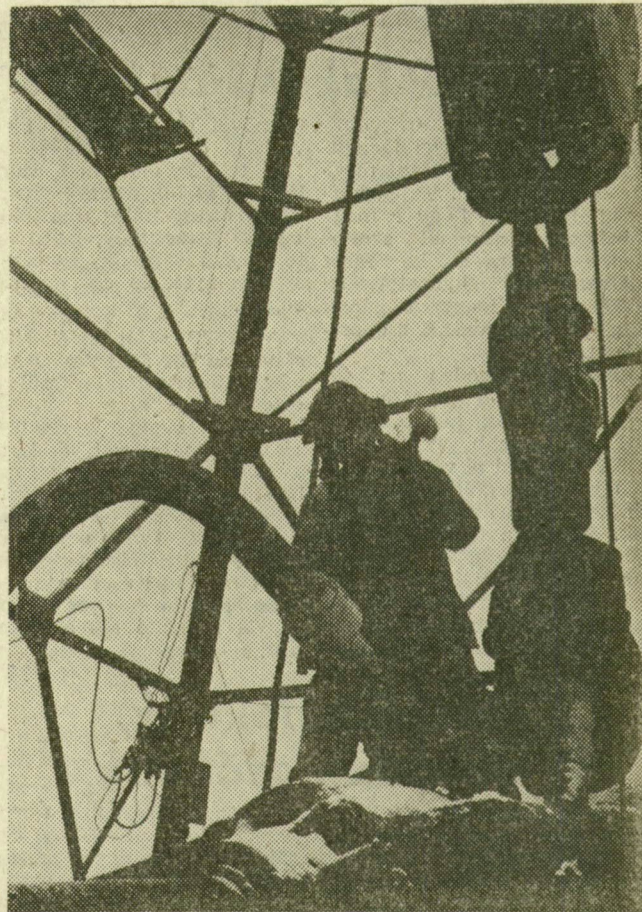
— Majdnem semmi — mondja Balaicz Tibor, a szegedi fúrású üzem főmérnöke. — A fúrás is csak egy a sok-sok szakma közül. Két éve átlagosan 40 fős létszámhiányunk van, ezek az emberek nem az irodákból hiányoznak hanem a berendezések mellől.

igazgatója Vladimir Kocandrel vezetésével több szakterület specialistaiból alakított csoport végezte el.

Az első sikeres szívátültetéssel gondosan kidolgozott és előkészített program kezdődött meg, amelynek keretében más kórházak is felkészültek erre a rendkívül bonyolult műtetre.

Veseátültetéseket 1966 óta végeznek Csehszlovákiában, és tavaly — ugyancsak a Prágai Klinikai és Kísérleti Orvostudományi Intézetben — vese és hasnyálmirigy együttes átültetését is végrehajtották. A brnói II. számú Sebészeti Klinikán végeztek már májátültetést is.

A kitüntetését szerdán Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke adta át. Az eseményen jelen volt Tétényi Pál, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője és Köpeczi Béla művelődési miniszter.

A havas, deres, rideg vasszerkezetek

A hőskorban a magyar olajipar munkásai főként a kezeken, a sisak alá sapka falvakból jöttek. A földgyomrának vallatása magasabb és állandó jövedelmet kínált a férfiaknak szemben a termelőszoövetkezetek bizonytalan és nagyrészt csak az év végén fizető munkaegység-ellenértékével. Ha akarták, a három műszak mellett jutott idő az asszony munkája után járó háztáji föld művelésére is. A volt földművelőket a fúrótornyokhoz vonzotta az is, hogy így nem kényszerültek zárt üzemcsarnokokba, megszokott környezetükben maradhattak.

Nagy Mihály József, fiatal kora ellenére már több mint egy évtizede dolgozik berendezésen. Ot is a szakmája rangjáról faggatom.

— Azt mi már csak hírből ismerjük. Mesélik — nem tudom, igaz volt-e? — a kezdetekkor Zalában valakit nem vettek fel a fúrósokhoz. Szégyenét nem merte a faluban elmondani, inkább igyekezett a kabátjára olajfoltokat szerezni, hogy azzal is bizonygassa: ő nem akarhol dolgozik.

Paulik István főfúrómester is idezgett a valaha volt rangot.

— Nagy jelentősége volt valamikor a mi szakmánknak. Amikor alberletet kerestünk és megtetszett egy lakás, a tulaj, mielőtt árat mondott volna, megkérdezte, hol dolgozunk. Így laktam én tizenöt éve havi ezerkétzázöt Tápén. Csak amikor elköltöztem, akkor derült ki, hogy havonta 260 forintot meg a vállalat is fizetett a házigazdaimnak.

Január közepén, amikor néhány berendezést meglátogattam, erősen támadott a tél. Sebők Mihály szerint, karsók mellett is találkoztam a Lyb-XXXII-es berendezésen dolgozó, hat éve nem volt ilven cudar idő.

A berendezések köré ilvenkor „ponyvafátvol” kerül, védeni az embereket és a gépeket. A sík mezőben, vagy tizenöt méterrel a föld felett, a munkapadon a szél nvargalását nem lehet megfékezni a ponyvával. A vattakabát alá is többretegű vastag holmit

vesznek. Vastag kesztyűk a kezeken, a sisak alá sapka kerül. Sokan kötött arcvédőt húznak, csak a szemük villan a furcsa holmi résén. A nyirkos hideg mégis a csontokig hatol.

Ilyenkor az itteni munkások nyugodt fúrást kívánnak maguknak, mert akkor a nyolc- vagy a tizenkét órás munkaidőnek legalább a töredékét a melegedőben lehet eltölteni. Ha valami gond van a berendezés körül, előfordul, hogy a tizenkét órából még az évszere sem futja. Nem hiszem, hogy a tornyok körül dolgozókat valaki irigvelné egy este tíztől délelőtt tízig tartó — hősésben és szelben kint töltött — műszakért.

Itt a „jó idő” nváron a szárazság télen pedig a novemberből áprilisig fel nem engedő fagy. A sár a legnagyobb ellenség hiszen ezekhez a munkahelyekhez nem vezetnek szilárd burkolatú utak. A földutakat az időjárásról függetlenül használni kell. Sárba mélyül a keréknyom. Ezre nehezebben találnak kapaszkodót a kerekek.

A legnagyobb gond ilvenkor a szállítás. A több tonnás gépeket cibálik, rángatják az óriási traktorok, mégis alig jutnak előre.

Az embert próbáló időben forró teát isznak az alvói 379-es gázkúton dolgozók.

— Nem kellene valami sűrűbb lélekmelegítő?

Majdnem kikérlik maguknak, hogy feltételezem munkaidőben a „szeszital” használatát. Aztán Balaicz Tibor és Paulik István egymás szavába vágva emlegetik a régi kocsmázásokat, amikor munka után a karsók mellett is találkoztam a társaság.

— S a mai ünnepeik?

— Vannak közös névnapok és más összejövetelek. Este hatkor már mindenki az ajtót lesi, és azon töri a fejét, hogyan tudna kisurranni. Hétkor már valahol otthon vagyunk, Valahogy más volt régen.

Böle István
Következik: Neve, Doma I